

ΩΡΑΙΑ ΩΡΑ ΒΡΗΚΕΣ ...

...ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΣ ΦΑΣ ΤΗΝ ΩΡΑ ΜΑΣ

Αναθεώρηση της 3 Σεπτεμβρίου 2013

ώ ρ α

ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΣΤΟΧΩΡΟ

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

www.stougiannidis.gr

© ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
aris@stougiannidis.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	i
Εισαγωγή.....	4
Σημασία	4
Διάστημα χρόνου	4
Εποχή	4
Καιρός.....	4
Ετυμολογία	5
Είδη ωρών	5
Η άδικη ώρα.....	5
Η ώρα η καλή.....	5
Η κούφια ώρα.....	5
Η κακιά η ώρα.....	5
Η στερνή ώρα	5
Το πρόωρον και άωρον	6
Αγόρι.....	6
Φράσεις	6
Αντρα θέλω	6
Αυθωρει και παραχρήμα	6
Για τήν ωρα	6
Εδώ και τώρα.....	6
Έχετε ωρα ;.....	7
Δεν βλέπω την ωρα	7
Ηρθε η ώρα να	7
Ήρθε η ωρα του	7
Καληώρα.....	7
Κούφια ή ωρα που το ακούει.....	8
Μαύρες ώρες	8
Μεγάλες Ωρες	8
Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ Α΄ ΩΡΑΣ:.....	8
Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ Γ΄ ΩΡΑΣ:	8
Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΣΤ΄ ΩΡΑΣ:.....	9
Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ Θ΄ ΩΡΑΣ.....	9
Με την ώρα	9
Με την ώρα του.....	9
Με τις ωρες	9
Μετρημένες ώρες	9
Περιθώρια	10
Πριν της ώρας του.....	10

Σκοτώνω την ώρα μου	10
Σε λιγη ώρα	10
Τρώω την ωρα	10
Τέτοια ώρα	10
Της ώρας	10
Τι ωρα είναι;	11
Στην ωρα του	11
Ωρα καλή	11
Ωρα να	12
Ωραι	12
Ωραία	12
Ωράριο	12
Ωρες – ώρες	12
Ωριμη όρνις	12
Ωρίτσα	12
Σύνθετα	14
Ωρολόγιον	14
Κλεψύδρα	14
Ηλιακό	15
Μετρητής	15
Του Κηρύστου ή των ανέμων	15
Το Μέγα	15
Το ωρολόγιον πρόγραμμα	16
Της τσέπης	16
Της χειρός	17
Του τοίχου	17
Του κούκου	17
Επιτραπέζιο	17
Του παππού	18
Του Αγίου Σουππλικίου	18
Ωρομέτρης	19
Ωρολογάς ή ο Ρολογάς	19
Ωρομίσθιον	19
Παράγωγα	19
Ωραίος	19
Διάσημοι «ωραίοι»	20
Ωραιότης	21
Συνώνυμα:	22
Ωριμος	22

Ωριμότης	22
Σχετικά.....	23
Ωροσκόπιο – Ωροσκόπος	23
Γενετυλλίδες.....	23
Επιμετρο.....	Error! Bookmark not defined.
Εκφράσεις των αρχαιων για κατάδειξη της ωρας	24
Βιβλιογραφία.....	25
192.....	25
196.....	25
200.....	25
261.....	25
300.....	25
331.....	25
713.....	25
1044.....	25

Εισαγωγή

Ενα τόσο σπουδαίο πράγμα όπως ο χρόνος έχει αφήσει πολλές λέξεις με πολλές σημασίες στη γλώσσα μας. Για το χρόνο έχουν γραφεί πολλά και διαζώντως ενδιαφέροντα. Θα περιορισθώ μόνον στην ώρα και τα παραγωγά της. Για τα λοιπά συμβουλευθήτε την βιβλιογραφία.

Σημασία

Η λέξη ώρα έχει πολλές σημασίες:¹⁹⁶

ώρα, ίων. ώρη, ή "μέρος του έτους, εποχή, ώρα του έτους, μέρος της ημέρας, ώρα κατάλληλος χρόνος, κατάλληλος ώρα, άκμή της ζωής, νεότης, ανδρική ηλικία, τα προϊόντα (οι καρποί) τών διαφόρων εποχών του έτους,

ώρας, ό "χρόνος, έτος",

ώριμος, ώριος, ωραίος: αυτος που γινεται στην κατάλληλην ώραν, ο έγκαιρος,, ο ώριμος, ο γεμάτος χάρη,

ωραίος", ωραιότης, -ητος,-η "ή ώριμότης τών καρπών, άκμή της νεότητος, η καλλονή" ωρικός " αυτος που βρίσεται στην ακμή του, ο ακμαίος, ο έγκαιρος,

εννέωρος: ό ηλικίας εννέα ετών, επί εννέα έτη"

ώρα (άπτ.), **ώρη** (ίων.), ή "φροντίς, μέριμνα, πρόνοια, προσοχή, ενδιαφέρον", ώρενω "φροντίζω, μεριμνώ", δυσωρέω "φυλάττω επίπονον φυλακήν, κακοπαθώ έν τω φυλάττειν", ενθύωρος "ό κατ' ευθείαν κατεύθυνσιν βαινών" (ευθυωρία, ή "ευθεία κατεύθυνσις"), ούδενόσωρος "ό ουδεμιάς φροντίδος άξιος, ανάξιος λόγου, άξιοκαταφρόνητος", ολίγωρος "ό ολίγον φροντίζων, αμελής, απρόσεκτος, ο πλήρης περιφρονησεως, περιφρονητικός, ολίγωρέω : ολίγον φροντίζω, παραμελώ", ολιγωρία, ή "αμέλεια, περιφρόνησις" (πβ. π.χ. καί Θεωρός) : συγγενές με το οράω .

ώρεύω: φροντίζω, μεριμνώ", βλ. ώρα.

ώρη, ωρικός, ώριμος, ώριος, βλ. ώρα.

Διάστημα χρόνου

το 1/24 της ημερας (πβλ. κν. εικοσιτετράωρο)

Εποχή

Αυτο ισχυε ιδιαιτερα στους αρχαιους. Η ωρα ήταν η εποχή του έτους.

Καιρός

Χρονική περιοδος αδηλου μήκους.

Απο πολυ μικρη : δεν είναι ωρα (στιγμη) για τετοιες κουβέντες.

Μεχρι μεγάλη περιοδος

Ετυμολογία

Συγγενεύει με το άβεστ. *gar* =έτος, γοτθ.. *jēr*, άρχ. γερμ. *jar*, νεογερμ. *Jahr*=έτος, ρωσ.-έκκλ. σλαβ. *java* = ανοιξη ισως και απο το λατινικό *hópnus* = εφετινός (άν προέρχεται απο το *hoioigo* = εφέτος, πβ. άρχ. γερμ. *hiuru* [νεογερμ. *heuer*]=εφέτος, έκ του *hiu jaru*). ΙΕ *ieto-*, *ióro-*, συγγενές με το *ei*=πορεύομαι, *ύπάγω*. ¹⁹⁶.

Είδη ωρών

Η άδικη ώρα

Συνηθως πια απαντάται μονον στο παρασύνθετο υβριστικό επίθετο «αδικιωρισμένε». Πρβλ. «που κακοχρονονάχεις»

Η ώρα η καλή

Ευχη για την έλευση της ωρας του γάμου. Οι μελλονυμφοι εκφράζουν τις βαθύτατες ευχαριστίες τους αμέσως. Η παραλεύση αρκετού χρόνου τους κάνει να σιχτιρίσουν δεοντως την «καλή ώρα»

Η κούφια ώρα

Δες την Φράση

Η κακιά η ώρα

Ο συνήθης λόγος για την διάπραξη εγκλήματος κατά την θεωρία των ιδίων των δραστών.

Η στερνή ώρα

Οι τελευταίες ωρες της ζωής καποιου. Οι αρχαιοι ελεγαν για καποιον που ηρθε η ώρα του (ο καιρος να πεθανει) ή η στερνή του ωρα οτι «πνέει τα λοισθια». (λοίσθος: ο έσχατος πάντων [261.583](#)). Εμεις λεμε ειναι στα τελευταία του η στα στερνά του.

Σημαίνει όμως και την τελευταία περίοδο της ζωής κάποιου¹.

Η ευχη «καλα στερνά» (υστερινά, έσχατα) λέγεται παλι για ετοιμοθανατους, αλλα συνηθως ερήμην τους. Πχ. «αυτος τώρα πια ειναι [για] 'καλα στερνά'» .

Σημ. Τα στερνά δεν έχουν καμια σχεση με το παρόμοιο **στέρνα** (απο το λατινικο *cisterna* (το αντελήφθησαν ως «κί' η στέρνα») που σημαίνει δεξαμενή νερού.

¹ Βλ. «Τα στερνά του Μίχαλου» του Μιχ. Καραγάτση

Το πρόωρον και άωρον

Αυτο που προηγείται της κανονικης του ωρας το αγουρο.

Το ιδιο και το αρχ. αωρον > αγωρον> αγωριον > αγωρι> απλ. Αγόρι. Βλ.λ.

Αγόρι

Αγόρι ειναι αυτος που δέ εχει ωριμασει για παντρεια. Αυτό το αγόρι το παντρεύουμε (το σωστό είναι το νυμφεύουμε) και τότε μετα λίγο χρονο ωριμάζει και μετά απο ακόμη λίγο χρονο χωρίζει. Ο νεαρός εραστης μιάς κοπελιάς είναι το «αγόρι της», όρος αξιοπρεπέστερος του χυδαιοβάβαρου «γκόμενος» που είναι σκοτεινής ετυμολογίας και για το οποίο θα επανέλθωμεν

Φράσεις

Αντρα θέλω

Παροιμιώδης φράση που λέγεται για τους βιαστικους (και ορθότερον για τις βιαστικές). Το πλήρες «Αντρα θέλω, τώρα τονε θέλω». Ανδροπρεπέστερη είναι η ποντιακή ρηση που εκφέρεται σε αναλογες απαιτήσεις «Άν θες παιδίον γρήγορα επαρ' [γ]υναίκαν έγγυον».

Αυθωρει και παραχρήμα

Επιρρημα με παλλιλογία αφου και οι δύο λέξεις σημαίνουν αμέσως². Συν. Πάραυτα.

Στη νομική ορολογια συνηθίζεται το «αμελητί» που σημαίνει «ανευ υπαιτιου βραδύτητος».

Για τήν ωρα

Επιρρηματική φράση που σημαίνει «επί του παρόντος», «προσωρινά». Ας μη μιλήσουμε γι αυτό για την ώρα.

Εδώ και τώρα

Αμεσως. Φράση που εφερε στη μόδα ο Ανδρέας Παπανδρέου: «Εδω και τώρα ήρθε η ώρα Λαέ της Αθήνας, Λαέ της Ελλάδας». Το συγκεκριμένο προεκλογικό σύνθημα (εκλογές Οκτωβρίου 1981) προήλθε από την απ'ευθείας μετάφραση του αντίστοιχου συνθήματος του Γάλλου Προέδρου Francois Mitterrand (Ici et Maintenant), πέραν του ότι η

² Όχι όμως άμεσα 'οπως το λένε πολλοί. Άμεσα θα πει «απ'ευθειας», «χωρις μεσολαβήσεις» και οχι κατ'αναγκη «γρήγορα».

προεκλογική αφίσσα του Α.Παπανδρέου στις εκλογές αυτές ήταν πανομοιότυπη με αυτήν του Γάλλου Προέδρου (εξελέγη για πρώτη φορά Πρόεδρος τον Μάιο του 1981).³

Έχετε ώρα ;

Διττής σημασίας ερώτηση

1. Έχετε ωρολογιο [ωστε να μου πείτε τι ώρα είναι]. Είναι προφανής η παραλειπομένη φράση. Παντως δεν μπορεί τε να απαντήσετε με ένα σκετο «Ναί» όπως στη δεύτερη.
2. Έχετε χρόνο να μου διαθεσετε ωστε να σας αναφέρω κατι

Δεν βλέπω την ώρα

Θα πιστευε κανεις οτι σημαινει αδυναμια οράσεως. Ομως οχι. Σημαινει ανυπομονω. «Απο τοτε που μου ειπες πως θα ερθεις **δεν βλέπω την ώρα** να συνατηθουμε».

Ηρθε η ώρα να ..

Για περιστατικα: Επέστη η κατάλληλη στιγμή. Ηρθε η ώρα να ξεσηκωθεί το Γενος. Ή και «η ώρα κι ο καιρός»
 Πρβλ. Ερωτοκριτο
 «Ηρθεν η ώρα κι' ο καιρος να μιληθουν τα παθη,
 και 'γεις τ' αλλουντος τα κρουφά ν' ακουση και να μάθη».

Ήρθε η ώρα του

Λέγεται περι προσώπων. Συνηθέστερα η ώρα του θανατου του. Το **μόρσιμον ήμαρ** των αρχαίων.

Καληώρα

Χαρακτηρισμος ενός συμβάντος ανάλογα με αλλο συμβάν. Γραφεται και ως δύο λέξεις. Πρβλ. το «Μιά φορά κι' ενα καιρό»

Στιχοι του Μήτσου Ευθυμιάδη.

Το μελοποιησε ο Χρηστος Λεοντής και το τραγουδησε για πρωτη φορα ο Μανώλης Μητσιάς.

Μια φορά κι έναν καιρό στον τόπο τούτο το μικρό
 Ζούσαν κάτι φουκαράδες, οι ραγιάδες.
 Κοτσαμπάσηδες, πασάδες και σεβάσμιοι δεσποτάδες

³ Συνεισφορά Ν. Κατσαρού

κυβερνούσανε τη χώρα, καλή ώρα.

Δηλαδή: «οπως και σήμερα»

Κούφια ή ώρα που το ακούει

Αντιβάσκανος ρήση. Ορθότερον κουφή η ώρα που το ακούει
Σημαίνει «Είθε αυτό που λέω να μην εισακουσθεί και να μη γίνει».

Τετοιες προλήψεις συνδυάζοντουσαν με την μέρα αλλά και με την ώρα η οποία μπορεί να ήταν δυσοίωνη. Πρβλ. για τις δυσοίωνες μερες η Τριτη, η Παρασκευή και 13, η Τριτη και 13 κλπ. Οι μάγοι και οι Αστρολογοι του Μεσαίωνα εχουν καταρτισει πινακες με τους δαιμονες καθε ωρας και μερας και τις επικλησεις που πρέπει να γινουν για να επικαλοσθουμε την συνδρομη του ή να κατευνάσσουμε τήν οργή τους.

Πρβλ. τις αναλογες φράσεις

- Κουνήσου απο τη θεση σου
- Φτύσε στον κορφο σου
- Χτύπα ξύλο
- Ο μη γένοιτο
- Κουφό του πονηρού τ'αυτί.

Ολες έχουν χαρακτήρα αποτρεπτικό του κακού ή της βασκανίας που μπορεί να επιφέρουν τα κακοποιά πνεύματα. Λεγονται σε φράσεις του γενικου τύπου «Αν <φραση> <συμβάν> τοτε <συμβουλή>» πεθάνεις,αρωστήσεις, χαθεις, χτυπήσεις

Μαύρες ώρες

Δυστυχής περίοδος. Πχ «Προσεχε πως μου μιλάς, γιατι θα περάσεις μαυρες ώρες». Δηλ. Θα υποφέρεις

Μεγάλες Ωρες

Στην εκκλησιαστική φρασεολογία σημαίνει την [«Ακολουθία των Μεγάλων Ωρών»](#).

Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ Α' ΩΡΑΣ:

Είναι μια σύντομη πρωινή ακολουθία, που ευχαριστεί το Θεό για την έλευση της νέας ημέρας και του πρωινού φωτός. Σήμερα τελείται συναπτά (δηλαδή αμέσως μετά) με την ακολουθία του όρθρου. Ονομάζεται έτσι, γιατί τελείται κανονικά την πρώτη ώρα της ημέρας (κατά το ρωμαϊκό ωρολόγιο).

Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ Γ' ΩΡΑΣ:

Είναι μια σύντομη ακολουθία, που ευχαριστεί το Θεό για την έλευση του Αγίου Πνεύματος, η οποία, σύμφωνα με τη σχετική διήγηση του βιβλίου των Πράξεων των Αποστόλων, έγινε την τρίτη ώρα της ημέρας. Ονομάζεται έτσι, γιατί τελείται κανονικά την τρίτη ώρα της ημέρας (κατά το Ρωμαϊκό ωρολόγιο). Σήμερα η ακολουθία της Γ' ώρας τελείται συναπτά (δηλαδή αμέσως μετά) με την ακολουθία της Α' ώρας.

Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΣΤ' ΩΡΑΣ:

Είναι μια σύντομη ακολουθία, που αναφέρεται στη σταύρωση του Χριστού, η οποία, σύμφωνα με τη σχετική διήγηση των Ευαγγελίων, έγινε την έκτη ώρα της ημέρας. Ονομάζεται έτσι, γιατί τελείται κανονικά την έκτη ώρα της ημέρας (κατά το ρωμαϊκό ωρολόγιο). Σήμερα η ακολουθία της ΣΤ' ώρας τελείται συναπτά (δηλαδή αμέσως μετά) με την ακολουθία της Γ' ώρας. Πάντως, κατά τη σωστή τυπική τάξη, η ακολουθία της Γ' και ΣΤ' Ωρας είναι μια ενιαία ακολουθία, που ονομάζεται ακολουθία της Τριθέκτης.

Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ Θ' ΩΡΑΣ

Είναι μια σύντομη ακολουθία, που αναφέρεται στο θάνατο του Χριστού, ο οποίος, σύμφωνα με τη σχετική διήγηση των Ευαγγελίων, έγινε την ενάτη ώρα της ημέρας. Ονομάζεται έτσι, γιατί τελείται κανονικά την ενάτη ώρα της ημέρας (κατά το ρωμαϊκό ωρολόγιο). Σήμερα η ακολουθία της Θ' ώρας τελείται συναπτά (δηλαδή, αμέσως πριν) με την ακολουθία του Εσπερινού. Η ακολουθία της Θ' ώρας είναι η τελευταία χρονικά ακολουθία του 24ώρου.⁴

Στην καθημερινή φρασεολογία λέμε : «αυτός εμφανίζεται τις **μεγάλες ώρες**» δηλ. αργά το βράδυ. Λέγεται για βαρύγδουπους τραγουδιστές ή τακτικούς θαμώνες των ξενοκτάδικων.

Με την ώρα

Τρόπος αμοιβής με ωρομίσθιο. Ενοικιάσεις ποδηλάτων και μοτοσυκλετών με την ώρα. Αλλά και γυναίκες που αμείβονται με την ώρα δηλ. πόρνες όπως τις αναφέρει ο Φ. Κουκουλές στο «Βυζαντινών Βίος και πολιτισμός» Κεφ. «Αι πάνδημοι γυναίκες» σελ. [713](#).117 και επ.

Με την ώρα του

Στην καθορισμένη ώρα ή σειρά. «Περιμενε! θα γίνει και αυτο με την ώρα του».

Με τις ωρες

Επι πολλές ωρες. «Πηγα να βγάλω εισιτηριο και περιμενα με τις ωρες στην ουρά».

Περιστασιακή συμπεριφορά: «Ο Διευθυντης ειναι με τις **ωρες** του. Αλλοτε φιλικος και αλλοτε γινεται θηριο με το παρμικρο».

Μετρημένες ώρες

Λεμε για καποιον οτι οι **ωρες** του ειναι μετρημενες ισχυριζομενοι οτι δεν θα ζησει για πολυ. Υπαρχει και αντιστοιχει καταρα για το πληθος των μετρημενων ωρων:

Πχ. - Ποσο κάνει αυτο το ρολοι
-Σαράντα

⁴ Μια ενδιαφέρουσα εκδοχή για το τι ελέχθη από τον Ιησού κατά την ενάτη ώρα και το τι σημαίνει το «Ηλί, ηλί λιμά σαβαχθανί» θα βρήτε στο βιβλίο 200 -R. Ambelain – ΙΗΣΟΥΣ ή το θανάσιμο μυστικό των Ναϊτών – Δίβρης

- Σαράντα να ναι οι ώρες σου κι' αυτές στο κρεβάτι.
Εννοείται οι ώρες που σου απομένουν να διελθουν με εσένα κλινήρη.

Περιθώρια

Εννοουμε τα χρονικα περιθώρια, τις προθεσμίες αλλά και τις δυνατότητες. Πχ. «Επερχεται αναγκη να ξεοφληθουν τα χρέη, τα περιθώρια στενεύουν». «Δεν έχω περιθώριο να σου κανω εκπτώση».

Πριν της ώρας του

Ακαιρα ή πρόωρα. Για καποιον που είχε ένα πρόωρο θάνατο λέμε «πέθανε πριν της ώρας του».

Σκοτώνω την ώρα μου

Δαπανω τον χρονον μου απλώς για να κανω κατι, ασκοπα. Πχ. «Λυνει σταυρολέξα για να σκοτώνει την ωρα του».

Σε λιγη ώρα

Συντομα. Αοριστολογια πρώτης γραμμης. Δεδομενου οτι το λιγο της ωρας είναι χρονικως απροδιοριστο και σχετικο. Υποθετω παντως μικροτερο της μιας ακεραιης ωρας. Σε αυτα ποτε δεν κυριολεκτουμε πχ. περιμενε ενα λεπτο, σε καμμια ωριτσα, σε λιγάκι.

Τρώω την ωρα

Καταναλώνω τον χρόνο μου ή τον χρόνο άλλου προκειμενου να επιτυχω κατι. Διαφορο του Σκοτώνω την ώρα μου
Δεν θα φάω την ωρα μου για τετοιες ασημαντότητες. Συνωνυμο δεν θα χάσω το χρόνο μου.
Δεν θελα να σου φάω των ωρα, βοηθησε μονο αν έχεις χρόνο διαθεσιμο.

Τέτοια ώρα

Λεγεται για να δηλώσει καποια ακαταλληλη στιγμή : «Ερχεσαι τέτοια ωρα μα μου ζητήσεις λεφτά;»
Αλλά λέγεται ως πληρης παροιμιακη φράση «Τετοια ωρα τέτοια λογια»

Της ώρας

Αποτελει όρο της μαγειρικής: Κατηγορια φαγητων που μαγειρευονται μετα την παραγγελια του πελατη. Τα φαγητα της σχαρας ανηκουν συνήθως σε αυτη την κατηγορια.

Τι ώρα είναι;

Ζητούμε από κάποιον την αναγνώση της ενδειξης του ρολογιού του Παλίου λέγανε και «τι ώρα έχετε;» ή «τι ώρα κάνεις;» όλα είναι ακυρολεξίες. Δεν κάνουμε εμείς την ώρα και ούτε εμείς την έχουμε. Θα έλεγα μάλιστα ότι εκείνη μας έχει και μας δυναστεύει.

Το αντιστοιχεί αρχαίο ερώτηση ήταν «τηνίκα μάλιστα» ήτοι «τι ώρα να είναι αραγε» Πρβλ. Πλάτων – «Κρίτων»

Σωκράτης: τί τηνικάδε ἀφίξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῶ ἔτι ἐστίν;

Κρίτων: πάνυ μὲν οὖν.

Σωκράτης: **τηνίκα μάλιστα;**

Κρίτων: ὀρθρος βαθύς. Δες [Επιμετρο](#).

Στην ώρα του

Εγκαίρως. Στην ώρα που είχε παρογορμιασθεί. Πχ. Πρώτη φορά βλέπω το καράβι να φεύγει στην ώρα του.

Ο Δημήτρης είναι πάντα στην ώρα του. Συνεπής στο ραντεβού του.

Ωρα καλή

Ευχή που δίνουμε σε κάποιον που φεύγει ή εμμεση υποδειξη σε κάποιον ότι πρέπει να φύγει.

Πρβλ. το ποίημα Παιδί μου ώρα σου καλή! Του Βιζυηνού.

Να σε παιδέψει ο πλάστης μου,
καταραμένη ξενιτιά,
μας παίρνεις τα παιδάκια μας
και μας αφήνεις στη φωτιά,
και πίνουμε τόση χολή
όταν τα λέμ' "ώρα καλή!".

Αλλά και την γνωστή ρήση που δηλώνει την αδιαφορία μας για την αναχώρηση κάποιου. Λέγεται ειρωνικά: «Ωρα καλή στην πρύμνη σου κι αέρας στα πανιά σου». Το πλήρες του παραμυθίου τελειώνει «... κι ούτε πουλι πετούμενο να μην βρεθεί μπροστά σου»

Ευχομαστε καλό καιρό. Ο καλός καιρός είχε και ωραίο (οχι ουραίο ή ούριο⁵) αέρα.

⁵ Στα ιστιοφορά ο ευνοϊκός άνεμος είναι αυτός που φυσά από πίσω, από την πρύμνη (πρύμνιος, πρύμος και όχι πριμος) ή ουριός από το ουρά.

Ωρα να ...

Μετα την φραση μπαινει ενα ρημα στην υποτακτικη: να πηγαίνουμε, να φάμε, να διαβάσεις, να ξυπνήσεις. Παντα υπονοειται «ειναι ωρα να ...»

Ωραι

Τρεις Θεότητες της ελληνικής Μυθολογίας κόρες του Δια και της Θέμιδας. Λεγονταν Ευνομία, Δικη και Ειρήνη. [192.45](#)

Ωραία

Εύμορφος, όμορφη

Ωραία (τα) Τα καταμήνια, η περιοδος της γυναίκας ιδιατερα κατά την εμφάνισή της. Αυτα που έρχονται στήν ωρα τους.

Ωράριο

Πίνακας με τις ώρες έναρξης και λήξης διαφορων προγραμματιζομενων περιστατικων. Βλ. Και Ωρολογιον Προγραμμα. Πχ. Ισχύει το **Θερινό Ωράριο**. Τιθεται σε ισχύ το **ωράριο των εορτών**.

Ομόηχο : το οράριον

Στενό και επίμηκες άμφιο, διακριτικό του βαθμού του διακόνου. Υπηρχε και η γραφή «ωράριον» αλλα μαλλον δεν είναι σωστη. Πιθανον η λέξη να ειναι λατινογενής απο το Λατινικο ρήμα (orare = ομιλώ, αλλα κυριως παρακαλώ, προσευχομαι). Πρβλ. ορατόριο.

Το οράριο το φορά ο διάκονος στον αριστερό του ώμο και συμβολίζει τα φτερά των αγγέλων. Βλ. Εικόνα

Ωρες – ώρες

Σε καποιες χρονικες στιγμες. «Ωρες - ωρες με πιανει μια μελαγχολία που μου 'ρχεται να χτυπάω το κεφάλι μου στον τοιχο».

Ωριμη όρνις

Η γριά η κότα έχει το ζουμί. Το λεμε για **ωριμες** κυριες με εντονη σεξουαλικοτητα και αναλογο εκλυτο βιο πραγματικο ή τεκμαιρόμενο,

Ωρίτσα

Χαρακτηρισμός του χρόνου που θα κάνουμε κάτι ΕΜΕΙΣ. «Σε μισή ωρίτσα θα είναι έτοιμο».

Αν αυτό το κάτι το έκανε άλλος λέμε «περιμέναμε με τις ωρες»
Προβλ. «Τα δικα μας καρυδάκια και των αλλωνών καρύδια».

Σύνθετα

Ωρολόγιον

Κλεψύδρα

Η κλεψύδρα που σημαίνει "κλέφτης του ύδατος", ήταν όργανο μέτρησης του χρόνου γνωστό στους Αιγύπτιους από την εποχή των βασιλέων των Θηβών της 18ης δυναστείας. Ήταν ένα είδος αγγείου, πήλινου ή μεταλικού, με κυλινδρικό ή ωσειδές σχήμα. Το δοχείο αυτό είχε μία οπή μέσα απο την οποία έπεφτε το νερό, το οποίο αντιστοιχούσε σε ένα χρονικό διάστημα. Όταν ο ομιλητής διεκοπτε την αγορευσή του ένας αρμοδιος υπάλληλος εβαζε το δακτυλο του και εφραζε την οπη για να μην καταμετρηθει η καθυστέρηση.

Ένα άλλο όργανο που χρησιμοποιήθηκε στον Μεσαίωνα για τη μέτρηση του χρόνου ήταν τα αμμομετρικά ρολόγια ή αμμοκλεψύδρες⁶, όργανα ανάλογα προς τις κλεψύδρες των αρχαίων λαών. Τα όργανα αυτά είναι σε γενικές γραμμές παρόμοια με τις κλεψύδρες, μόνο που σε αυτά η άμμος αντικατέστησε το νερό. Τα αμμομετρικά ρολόγια αποτελούνται απο δύο κατακόρυφα σφαιροειδή δοχεία ίσης χωρητικότητας, στημένα έτσι ώστε να συγκοινωνούν μόνιμα μεταξύ τους μέσω μιας πολύ μικρής οπής που συνδέει τα στόμιά τους. Μόλις τελείωνε η ροή της άμμου, ανέστρεφαν τη συσκευή, και επαναλαμβάνονταν η μέτρηση.

⁶ Γλωσσικώς άτοπον αφου περιέχει 2 αμοιβαίως αποκλειόμενα υλικά: ύδωρ και άμμο.

Ηλιακό

Ανάλογο μπορείτε να δείτε στον Εθνικό Κήπο. Το ρολόι βρίσκεται εκεί από τότε που ο κήπος ήταν βασιλικός.

Μετά την πτώση της μοναρχίας όλα τα βασιλικά πράγματα έγιναν Δημόσια ή κρατικά ή Εθνικά, εκτός από τα σύκα. Το Δημόσιο Χρέος ήταν ανέκαθεν Δημόσιο.

Μετρητής

Ρολόι ονομάζουμε και τον μετρητή άλλων μεταβλητών πλην της ώρας. Το ρολόι «γράφει» (δείχνει) και εμείς διαβάζουμε.

Ετσι έχουμε:

- Το ρολόι του νερού.
Μετρητής κατανάλωσης νερού.
Το διαμερισμα έχει δικό του ρολόι.
- Το ρολόι της ΔΕΗ ομοίως
- Το ταξιμετρο.
– Πόσο θα κοστίσει η διαδρομή – Ο,τι γράφει το ρολόι κυρία μου. Το ρολόι μόνο τα τελευταία χρόνια γράφει πραγματικά (εκτυπώνει αποδείξη). Η φράση ομως «Ο,τι γράφει το ρολόι» λέγονταν ανεκαθεν.

Του Κηρύστου ή των ανέμων

Ο Πύργος των Ανέμων, που ονομάζεται επίσης Ωρολόγιο του Κυρρήστου, είναι οκταγωνικό από πεντελικό μάρμαρο στη Ρωμαϊκή Αγορά στην Αθήνα. Η δομή διαθέτει ένα συνδυασμό από τα ηλιακά ρολόγια, ένα ρολόι νερού και ένα ανεμοδείκτη. Χτίστηκε από τον Ανδρόνικο γύρω στο 50 π.Χ., ή σύμφωνα με άλλες πηγές μπορεί να έχει κατασκευαστεί κατά τον 2^ο

αιώνα π.Χ., πριν από την υπόλοιπη Αγορά.

Το Μέγα

Το «Ωρολόγιο» Εκκλησιαστικός όρος : είναι το **Βιβλίο** των Ωρών, παρέχει το σταθερό τμήματα του ημερήσιου κύκλος των ακολουθιών όπως χρησιμοποιείται από την Ανατολική Ορθόδοξη εκκλησία. Σε αυτό παρεμβάλλονται πολλά κινητά μέρη των ακολουθιών.

Το Ωρολόγιον είναι κυρίως ένα βιβλίο για τη χρήση του αναγώστη του ψάλτη (σε διάκριση από το Ευχολόγιο, στο οποίο περιέχονται τα κείμενα που χρησιμοποιούνται από τον ιερέα και τον Διάκονο).

Αρκετές ποικιλίες Ωρολογίων υπάρχουν, το πιο ολοκληρωμένο το Ωρολόγιον το Μέγα. Περιέχει τα σταθερά τμήματα των καθημερινών

ακολουθιών (Εσπερινός, Απόδειπνο μικρών και μεγάλων, Γραφείο Midnight, Όρθρος, οι Ακολουθίες των Ωρων, Προσευχές πριν από τα γεύματα. Τα μέρη για τον αναγνώστη και Ιεροψαλτών που στο σύνολό τους, του ιερέα και τα μέρη Διάκονος αναφέρονται συντομογραφικά. Το Ωρολόγιο το Μέγα περιέχει επίσης έναν κατάλογο των Αγίων που εορτάζονται σε όλο το χρόνο (με τα τροπάρια τους και τα Κοντάκια τους), επιλεγμένα αναγνώσματα για τις Κυριακές γιορτές και τις κινητές (Μηναίον, Τριώδιον και Πεντηκοστάριον), και διάφορα Κανόνες. Το Μέγα Ωρολόγιον χρησιμοποιείται στις ελληνόφωνες εκκλησίες.

Το ωρολόγιον και όλα στα εις -λογιον προερχονται απο το ρήμα λέγω υπο την σημασια του συγκεντρώνω, μαζεύω, συλλέγω και σημανει την συλλογη των αναφερομένων στη ριζα της λέξης. συνθετικου. Ανθολογιον, Ημερολογιον, Υβρεολογιον, Σκυλλολογιον, Ιστολογιον, κλπ.

Το ωρολόγιον πρόγραμμα

Γνωστό σε όλους που πήγαν σε σχολείο.

Περιλαμβάνει τα μαθηματα μιας εβδομαδας κατανεμημένα σε ημέρες και ώρες.

Της τσέπης

Συνηθέστατο μέχρι τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια. Τώρα πια έχει εκλείψει. Θυμومαι τον μακαριτη πατέρα μου που δεν αποφάσιζε να αποκτησει ρολόι χειρός γιατι το θεωρούσε πουστριλέ. Τα πρωτα ρολογια τσέπης δεν ειχαν κουρδιστηρι σαν τα σημερινα. Το κουρδισμα γινοταν με ένα κλειδάκι.

Η τσεπη δεν ηταν τυχαια. Υπηρχε ειδικη μικρή τσεπη στο γιλέκο ή στο παντελόني. Μπορει να ειχαν και αλυσίδα που διευκολυνε να τα τραβήξεις και τα διασφάλιζε απο κλοπη.

Διαφορα διακοσμητικα κρεματζουνια κρεμώντουσαν στην αλυσίδα. Τριτη δυνατότητα ήταν τα τοποθετηθει στο τσεπάκι του μαντηλιού στο σακάκι. Τότε η αλυσίδα δενονταν στην κομβιοδόχη του πετου. Η κατ ονομα κομβιοδοχη (κουμποτρυπα ή μπουτουνιερα) 'δεν αντισοιχούσε σα κανενα κουμπι, χρησιμευε και για την τοποθετηση της αλυσιδας ή ανθους ή παρασήμου.

Της χειρός

Σωστότερα της αριστεράς χειρός. Γιατί τα αρχικά ήταν κουρδιστά. Έπρεπε να κουρδίζονται συγκεκριμένες φορές και σε συγκεκριμένη ώρα. Το κουρδιστήρι ήταν στο δεξιό μέρος του ρολογιού. Γι' αυτό τα ρολόγια φοριόντουσαν στο αριστερό χέρι προκειμένου να τα κουρδίζουν με το δεξί. Τώρα τα ρολόγια έχουν μπαταρίες λιθίου και εξακολουθούν, παραλόγως, να φοριώνται στο αριστερό χέρι του κάθε ανθρώπου ηλιθίου ή μη.

Του τοίχου

Ανήκει στά έπιπλα του σαλονιού και γενικά αιθουσών με πολλούς διαμένοντες. Το κρεμούσαν στον τοίχο προκειμένου να το βλέπουν όλοι. Το ελεγαν και εκκρεμές. Όχι γιατί το κρεμούσαν αλλά γιατί διέθετε ένα εκκρεμές με συχνότητα δευτερολέπτων. Λειτουργούσε με βαρίδια που τα ανύψωνες καθημερινά με το χέρι. Μια καμπάνα του σήμαινε τις ώρες.

Του κούκου

Ελβετικό επιτευγμα! Στη κορφή του ένας κούκος εβγαίνει και «έλεγε» την ώρα με ισάριθμα «κούκου». Ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη αλλά ένα ρολοι κούκου φέρνει το αγχος του χρόνου που χάνεται.

[Βλ. «Βρέ ζών!» Κεφ. κούκος](#)

Επιτραπέζιο

Περισσότερο κοσμημα και λιγότερο ρολοι. Δείγμα πολυτέλειας. Συνήθως αυτοί που είχαν τέτοια ρολογια ελάχιστα νοιαζόνταν για τον χρόνο που περνάει, γιατί περνούσε ευχάριστα.

Του παππού

Το ονομά του δείχνει:

- Την παλιά του προέλευση
- Την μακροχρόνια λειτουργικότητά του. Τεραστίας αντοχής στο χρόνο. Μεταβιβάζονταν *πάππου προς πάππου*

Διέθεταν και υποβλητική καμπάνα που χτυπούσε ισάριθμα χτυπήματα με τις ώρες.

Του Αγίου Σουλπικίου⁷

Ρολόι πάνω στο όργανο του Αγίου Σουλπικίου⁸: Το όργανο είναι ένα τεράστιο εκκλησιαστικό μουσικό όργανο και ο Άγιος Σουλπίκιος είναι άγιος της Καθολικής Εκκλησίας. Και το όργανο ανήκει σε εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Σουλπίκιο. (Στο 6^ο Διαμέρισμα του Παρισιού). Στην εκκλησία του Αγίου Σουλπίκιου, βοήθειά σας, έγιναν οι βαπτίσεις του Μαρκησίου Ντε Σάντ και του Μπωντελαίρ και ο γάμος του Βικτωρα Ουγκώ⁹.

Αντιθέτως το Saint Supplice είναι το Ιερό (Άγιο) Μαρτύριο του Ιησού. Σε αυτό είναι αφιερωμένες δύο εκκλησίες στη Γαλλία : 1) Saint Supplice de La Haye και 2) Saint-Supplice des Guérets. Πολλοί, μηδέ του γράφοντος εξαιρουμένου, μπερδεύουν τα δύο ονόματα. Πρακτικά δεν υπάρχει Άγιος Σουλπίκιος. Κάτι αντιστοιχεί έπαθαν και οι ορθόδοξοι με τον Ιερό Ναό της Αγίας του Θεού Σοφίας. Νομίζαν πως υπήρχε Αγία Σοφία. Επειδή δεν υπήρχε την δημιούργησαν μία εκ των υστέρων για του λόγου το αληθές.

Τα ρολόγια των εκκλησιών ήταν συνηθισμένο μέσο για την μέτρηση του χρόνου και της κοινοποίησης στο πλατύ κοινό των αποτελεσμάτων της μέτρησης. Οι ώρες σήμαιναν (επεσημαίνοντο) με καμπάνες εξ ίσου

⁷ Τροποποίηση μετά από υπόδειξη του αναγνώστη μας Ν. Κατσαρού.

⁸ Honi soi qui mal y pense, Επικατάρατος ο πονηρά διαλογιζόμενος. Οι Άγιοι δεν βάζουν ρολογια στο οργανό τους.

⁹ Nomen est omen. Το όνομα είναι οιασός. Ο Sulprice συγγέεται ή ακουγεται σαν το Supplice=μαρτύριο, Ο Σαντ ήταν ο πατέρας των μαρτυριών (Σαδισμός), ο Μπωντλαίρ εγραψε τα «Άνθη του κακού» (*Les Fleurs du mal*) και ο Victor Hugo έπαθε το χειρότερο : παντρεύτηκε!

δυνατές σε ήχο όσο και οι καμπάνες κλήσης των πιστών στις τελετές.
Λέγανε σήμανε τρεις, Χτύπησε τρεις.

Ποβλ. 'T is now **struck** twelve: get thee to bed, Francisco.¹⁰

W. Shakespeare – "Hamlet" Act I, Scene I

Ωρομέτρης

Επαγγελματίας που παρατηρεί και ενδεχομενως καταγράφει την προσέλευση και αποχώρηση του προσωπικού, ή την ανάληψη και περάτωση κάποιας ενέργειας.

Ωρολογάς ή ο Ρολογάς

Ο πωλητής ή επισκευαστής ωρολογίων.

Ωρομίσθιον

Το τμημα του μισθου που αμείβει μια ώρα εργασίας.

Παράγωγα

Ωραίος

Ο ωραίος είναι αυτός που βρίσκεται στη σωστή ώρα, στο σωστό καιρό, στην ακμή του.

Η αρχαία λέξη ήταν «εύμορφος», αυτός που έχει καλή μορφή. Απο αυτή το μsn. και νεωτ. «όμορφος» συνωνώνυμο του ωραίος. Με παράγωγα : μορφονιός, πεντάμορφη, ομορφάντρας, κλπ.

Απο το **ωραίος** προέκυψε το ρημα **ωραΐζω** που απαντά σήμερα συνηθως στο συνθετο **εξωραΐζω**: κάνω κάτι να είναι ωραίο. Πολλες φορές λεγεται με τή σημασια κάνω κάτι ωραίο πέραν του δέοντος, το παραμορφαίνω ενώ δεν είναι.

¹⁰ Ανιστόρητη φράση γιατί στην εποχή του Άμλετ δεν υπήρχαν ρολόγια.

Διάσημοι «ωραίοι»

ΩΡΑΙΑ ΕΛΕΝΗ

Η αποκαλούμενη Ωραία Ελένη, περίφημη για την ομορφιά της, στην ελληνική μυθολογία ήταν κόρη του Τυνδάρεω ή του Δία και σύζυγος του Μενέλαου, του βασιλέα της Σπάρτης. Η αρπαγή της από τον Πάρι και η μεταφορά της στην Τροία έγινε αφορμή, σύμφωνα με τον μύθο, του Τρωικού Πολέμου. Ο Όμηρος την ονομάζει κόρη του Δία και φαίνεται ότι γεννήθηκε από την επαφή του με τη Λήδα, την οποία ο θεός επισκέφθη μεταμορφωμένος σε κύκνο. Είναι δηλαδή αδελφή των Διοσκούρων Κάστορα και Πολυδεύκη.

Ο θρύλος της ομορφιάς της είχε εξαπλωθεί σ' όλη την Ελλάδα. Πολύ μικρή την έκλεψε ο Θησεάς με τη βοήθεια του Πειρίθου, ενώ χόρευε στον ναό της Αρτέμιδος και τη μετέφερε στην Αττική, όπου την έκρυψε στις Αφίδνες για να τη φροντίζει η μητέρα του, Αίθρα. Από εκεί την ελευθέρωσαν οι αδελφοί της οι Διόσκουροι.

Γύρισε στο Άργος και ήταν η πιο περιζήτητη νύφη όλης της Ελλάδας. Τελικά, ο επίσημος πατέρας της, ο Τυνδάρεως, διάλεξε τον Μενέλαο για να την παντρεύσει. Η Αφροδίτη, σύμφωνα με την υπόσχεση που είχε δώσει στον Πάρι, κανόνισε να νιώσουν δυνατό αμοιβαίο έρωτα κι έτσι ο Πάρις την πήρε με τη θέλησή της στην Τροία. Στην εικόνα η κυρα-Λένη σαλιαρίζουσα με τον Παρι σε πίνακα του David που είναι στο Λούβρο (η εικόνα).

ΩΡΑΙΟΣ ΜΠΡΟΥΜΕΛ

Τη περίοδο των αντιβασιλέων στην Αγγλία έζησε ο George Bryan Brummell [1778-1840] σύμβουλος μόδας των ευγενών και του βασιλικού οίκου. Έμεινε στην ιστορία σαν "Ο ωραίος Μπρούμελ" τίτλος που οφειλόταν στη φήμη για τη χρονοβόρα του ενασχόληση με το σώμα και την εμφάνισή του. Πέθανε εξοριστός στη Γαλλία, καταχρεωμένος και σχεδόν παράφρων.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Ο ΩΡΑΙΟΣ

Ο Φίλιππος ο Δ' ο Ωραίος (1268 - 1314) ήταν Βασιλιάς της Γαλλίας (1285 - 1314), μεγαλύτερος γιος και διάδοχος του βασιλιά της Γαλλίας Φίλιππου Γ' του Τολμηρού και της Ισαβέλλας της Αραγωνίας. Με τον γάμο του με την βασίλισσα της Ναβάρρας Ιωάννας Α' έγινε κόμης της Καμπανίας και βασιλιάς της Ναβάρρας (1284 - 1308). Τον τίτλο «Ωραίος» τον κέρδισε όχι τόσο λόγω της εξωτερικής του εμφάνισης, όσο λόγω του αλύγιστου χαρακτήρα του. Η αγριότητα του τον έφερε σε διαμάχη με τον Βερνάρδο Σαισέτ, επίσκοπο του Παμιέ, ο οποίος δήλωσε αναφερόμενος στον Φίλιππο ότι «δεν είναι ούτε άνθρωπος ούτε θηρίο, αλλά ένα άγαλμα». Στις 13 Οκτωβρίου του 1307, ο βασιλιάς Φίλιππος ο Ωραίος της Γαλλίας έδωσε μια εντολή που δεν επιδεχόταν καμία αμφισβήτηση: «Συλλάβετε όλους τους Ναϊτες». Οι θρυλικοί ιππότες, παρά την οικονομική δύναμη

και τις υψηλές τους διασυνδέσεις, πιάστηκαν κυριολεκτικά στον ύπνο. Μέσα σε μερικές ημέρες βρέθηκαν όλοι κλειδωμένοι στα βασιλικά μπουντρούμια να τους βασανίζουν νυχθημερόν προκειμένου να ομολογήσουν κάθε έγκλημα που είχαν διαπράξει, αληθινό ή ανύπαρκτο.

Κάποιοι δεν έσπασαν και πέθαναν από τα βασανιστήρια. Οι περισσότεροι όμως ομολόγησαν και το δικαστήριο τους επέβαλε την ποινή, που δεν ήταν άλλη από κατήχηση μέχρι να επανέλθουν στον σωστό δρόμο. Ανάμεσά τους ήταν και ο αρχηγός τους, ο Μέγας Μάγιστρος των Ναϊτών Ζακ ντε Μολέ. Σχεδόν έξι χρόνια αργότερα, αυτός και οι έξι υπαρχηγοί του οδηγήθηκαν έξω από την Παναγία των Παρισίων και παραδέχτηκαν δημοσίως τις αμαρτίες τους. Ο Μολέ και ο υπαρχηγός του Ζεφρί ντε Σαρνί άρχισαν με στεντόρεια φωνή να αναιρούν τις ομολογίες τους και να διακηρύσσουν την αθωότητα τόσο τη δική τους όσο και ολόκληρου του τάγματος.

Η προσβολή δεν έμεινε αναπάντητη. Η ποινή μετατράπηκε αμέσως σε θάνατο. Έτσι, στις 19 Μαρτίου του 1314 έριξαν τον Μολέ και τον Σαρνί στην πυρά. Με τις φλόγες να τον κατακαίγουν, ο άλλοτε πανίσχυρος Μάγιστρος καταράστηκε τον βασιλιά Φίλιππο και τον Πάπα Κλήμη Ε' να τον ακολουθήσουν σύντομα στον θάνατο.^{200,361} Πράγματι, πριν κλείσει ο χρόνος οι δύο ισχυροί άντρες πέθαναν (τον είδανε ωραίο και τον ματιάσανε!), αφού προηγουμένως εξολόθρευσαν όλους τους Ναϊτες ιππότες. Πριν από αυτό το άδοξο και αιματηρό τέλος, οι Ναϊτες είχαν ήδη διανύσει δύο αιώνες ισχύος, πλούτου, καταξίωσης και απόλυτης διαφθοράς.

ΩΡΑΙΑ ΑΙΓΙΩΤΙΣΑ

Αγνωστων λοιπων στοιχείων χλιοτραγουδημένη κοπελιά που διέθετε ελιές και αλλα προσόντα. Το πόσες ριζες ελιες διεθετε δεν ειναι γνωστο. Τα μάτια παντως ήταν μαύρα, τα οποια τα χρησιμοποιουσε για να κλαιει. Η μητέρα της ήταν μαγισα, με ανεπιτυχή σταδιοδρομία, διστι δεν εγνωριζε η ευλογημενη οτι τα μαγια ΔΕΝ πιάνουν επι ορφανών. Αυτα και αλλα ψυχωφελη και διδακτικα τα αρυόμεθα απο το ασμα «[ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΣΟΥ ΠΕΡΝΩ](#)».

Ωραιότης

Κυριολεκτικά σημαίνει την ιδιότητα του ωραίου. Η ομορφιά.

Προβλ. το αυτόμελον τροπάριο του Ακαθίστου Ύμνου

[Την ωραιότητα της παρθενίας σου](#)

Την ωραιότητα
της Παρθενίας σου
και το υπέρλαμπρον
το της αγνείας σου
ο Γαβριήλ καταπλαγείς
εβόα σοι, Θεοτόκε
Ποιόν σοι εγκώμιον
προσαγάγω επάξιον
τι δε ονομάσω σε;
[απορώ και εξίσταμαι](#)¹¹
διό ως προσετάγην βοώ σοι
χαίρε η κεχαριτωμένη.

Συνώνυμα:

Το **κάλος**. Η καλονή. (πρβλ. Ινστιτούτο καλονής, Σαρδέλες Καλονής¹²).

Πρβλ. το του Επιταφίου Θρήνου

.. πού έδυσού το κάλος

Η πολύ ωραία γυναίκα, ή πεντάμορφη¹³, λέγεται και πανώρια. Υπάρχει και βαπτιστικό όνομα Πανωραία.

Ομόηλο του κάλος (το) είναι ο κάλος. Η βρυσιά «κάλος» (ο) (ο αρχαίος τύλος, τυλώδες σώμα κλπ) προέρχεται από την υπόθεση ότι υπάρχει κάλος στον εγγέφαλο που κάνει τον άνθρωπο βλακα.

Ο κάλος είναι σκληρυνση του δέρματος των δακτύλων κυρίως των ποδιών πρβλ. τη φράση «του πατησε τον κάλο». Κάλους στα χέρια έχουν οι λιγοί εναπομείναντες χειρώνακτες. Τα κρουσματα των κάλων στον εγκεφαλο αυξάνονται λογαριθμικά.

Ωριμος

Αυτός που βρίσκεται στην ακμή του, στον καιρό του, την ώρα του.

Ωριμότης

Η ιδιότητα του ωρίμου. Αυτού που βρίσκεται στην ακμή του. Κυρίως λέγεται για περιπτώσεις σκέψεως και ιδεών που έχουν πάρει τελική, ώριμη μορφή.

Πρβλ. «αποφάσισα κατόπιν ωρίμου σκέψεως να ...»

Ή έχει «ωριμάσει η σκέψη για την κατάργηση της μονιμότητας ...»

¹¹ Έμεινε ως εκφραση της ομιλουμένης για να δηλώσει εκπληξη και απορία.

¹² Τοπωνύμιο στην Μυτιλήνη.

¹³ Η πάντη εύμορφος, η παντελώς ωραία. Πρβλ. πενταρφανος,

Σχετικά

Ωροσκόπιο – Ωροσκόπος

Οροι της αστρολογίας. Το θέμα ακομα και απο γλωσσολογικης και λαογραφικης αποψεως ειναι πολύ μεγαλο για να αναπτυχθει εδω. Αφορουν προβλεψεις σε συναρτηση με την ημερομηνια αλλά και την ώρα γέννησης

Γενετυλλίδες

Θεοτητες ακολουθοι της Νυμφίας Αφροδίτης που προστάτευε τις παρθενες και τις χήρες που ήθελαν να παντρευτουν. Προστάτιδες κατα την **ώρα** του γάμου και της γεννήσης. Στην Αθήνα ελατρευετο και ή Γενετυλλίς Αφροδίτη. [192.493](#)

Επίμετρο

Εκφράσεις των αρχαίων για κατάδειξη της ώρας

Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν ηλιακό ρολόι που το ονόμαζαν «Στοιχειόν» με το όποιο μάθαιναν την ώρα.

Τις ώρες του μερονύχτιου τις ονόμαζαν ανάλογα με τα συμβαίνοντα:

Την 1^η ώρα, την ανατολή την ονόμαζαν «ἄμα ἡλίω ἀνέχοντι»

Την 2^η ώρα την ονόμαζαν: «Ωρα αγοράς».

Την 3^η και 4^η: «πληθούσης αγοράς» ή «αμφί την αγοράν πλήθουσας»¹⁴.

Την 5^η και την 6^η: Ημέρας ισταμένης¹⁵

Την 7^η και την 8^η: βουλυτόν ή αμφί βουλυτόν¹⁶.

Την 9^η και την 10^η: Δείλη¹⁷

Την 11^η και την 12^η: Δείλης οψίας¹⁸

Την 1^η και 2^α της νύχτας: περι λυχνων αφάς¹⁹

Την 3^η και 4^η: Περί πρότον ύπνον²⁰

Την 5^η και 6^η: νυκτός ισταμένης

Την 7^η και 8^η: περι αλεκτρούωνων ωδάς²¹

Την 9^η: Ορθρου βαθέως²²

Την 10^η – 12^η: Λυκαυγές²³

ΠΗΓΗ: [331](#).383

¹⁴ Το ελεγαν ακόμα και όταν ήταν στο πεδίο της μάχης χωρίς να γνωρίζουν τι γίνονταν στην αγορά και ήδη τε ἦν ἀμφί ἀγοράν πλήθουσας και πλησίον ἦν ὁ σταθμός ἐνθα ἐμελλε καταλύειν, ἦνικα Πατηγίας, ἀνήρα Πέρσης τῶν ἀμφί Κύρον χρηστός, προφαίνεται ἐλαύνων ἀνά κράτος ἰδροῦντι τῷ ἴππῳ,

¹⁵ Ισταμένης: κατα τα μεσον της ημερας πρβλ. Σκιοφοριάνος δευτέρα ἰσταμένου και τρίτη, και ἐπέταξεν ἐν τῷ ψηφίσματι ἐκάστης τῶν (Αισχίνης – Κατά Κτησιφόντος 3.27). Το ἰστημι χεῖ την εννοια παραμενω σε ἰσχύ ο ἰσταμενος εἶναι ο ἰσχύων, και ο ευρισκομενος εἰς το μεσον. Μεσούντος του Απριλιου, Μεσημερι, «ἀκόμ' ὁ λόγος στεκουταν κ' ἡ συντυχία κρατούσε», Στάμενα λέγανε και τα νομισματα που ἰσχυαν πρβλ. το Πτωχοπροδρομικο: «διὰ στάμενον τὸ ψηλαφῶ [το πουγκί του], και αὐτὸ γέμει χαρτία».

¹⁶ Βουλυτός [καιρος] ἐπιθετο του καιρος (Βους+λυω). Το απογευμα, την ωρα που λύνουν, ξεζεύουν τὰ βoδια απο τον ζυγὸ.

¹⁷ Πρβλ. Ξενοφόντος Κύρου Ανάβασις 1.8.8. και ἦδη τε ἦν μέσον ἡμέρας και οὕτω καταφανείς ἦσαν οἱ πολέμοι: ἦνικα δὲ δείλη ἐγίνετο, ἐφάνη κονιορτός ὡσπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῶ ὕστερον ὡσπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ. ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίνοντο, τάχα δὴ και χαλκός τις ἦστροπτε και λόγχοι και αἱ τάξεις καταφανείς ἐγίνοντο»..

¹⁸ Πρβλ. κατα Ἰωαν. 20.19. Ο στίχος αὐτος ἀφῆσε πολλες ενδιαφέρουσες φράσεις στην καθημερινη ζωὴ μας: «Οὐσίας οὖν ὀψίας τῆ ἡμέρα ἐκείνη τῆ μιᾶ σαββάτων, και τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς και ἔστη εἰς τὸ μέσον, και λέγει αὐτοῖς: Εἰρήνη ὑμῖν»

¹⁹ Πρβλ. [1044.200](#): Ο επιλοχίας του ευζώνικου αναγκαζει θυμωμένους τους ευζώνους του να φάνε τα λυχνάρια ή τουλάχιστο το φυτίλι λογω διαταγης που αναφερε «ἐλθε μεθ' ἡμῶν περι λυχνων αφας» και που το εξελαβε «με θυμόν περι λυχνον να φάς»

²⁰ Το πρωτοῦπνι. Πρβλ. Βιργιλιοιου Γεωργικα μετ. Κ. Θεοτοκη «Το σώμα πάλι ἀλλάζοντας, θα γένει τέτοιος ὅπως θα ἰδεῖς τον σαν τα βλέφαρα του κλειοῦν στο πρωτοῦπνι». Ο αρχικός ὑπνος.

²¹ Πρβλ. πριν ἀλέκτορα φωνῆσαι τῶν ευαγγελίων. περισσότερα στη μελετη μου [ΑΛΕΚΤΩΡ](#) και στο [Κόκορας](#) της συλλογῆς ΒΡΕ ΖΩΩΝ!

²² Πρβλ. Την πασχαλινὴ Ὠδὴ «Ορθρίσωμεν ὄρθρου βαθέως, και ἀντὶ μύρου τὸν ὕμνον προσοίσωμεν τῷ Δεσπότη, και Χριστὸν ὀψόμεθα, δικαιοσύνης ἥλιον, πᾶσι ζωὴν ἀνατέλλοντα.»

²³ Λυκαυγές ἀπὸ το λύκη [δορά] = τομάρι λυκού αλλοῦ γκριζο και αλλοῦ λευκό, η αυγή, τα χαράματα. Πιθανόν ἀπὸ αὐτὴ τὴν ρίζα να προέρχεται το Λυκαβητός (ἀπ' ὅπου ἀνέτελλε ο ἥλιος για τους Αθηναίους).

Βιβλιογραφία

192

Η. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ – ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ – ΦΈΞΗΣ -1895

196

J.B. HOFMANN - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

200

R. Ambelain – ΙΗΣΟΥΣ ή το θανάσιμο μυστικό τών Ναϊτών – Δίβρης

261

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ, Ι. ΣΤΑΜΑΤΑΚΟΣ, ΦΟΙΝΙΞ, 1972.

300

Δ.ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΣ - ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟΝ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

331

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ – ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ – ΓΚΑΡΠΟΛΑ - 1857

713

Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕΣ – ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ τομος Β – ΙΙ – ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ

1044

Σταμ. Σταμ. «Ιστοριες του χωριου»